

8 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]

geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

(wijlen) **Broeder [naam]**

geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Priesters van het
Heilige Hart van Jezus,
juridisch adviseur: mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 20 juni 2012. Op 10 augustus 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. Baetens, voornoemd, namens de Provinciaal Overste van de Conferentie van de Vlaamse en Nederlandse Provincie van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus, te dezer zake vertegenwoordigd door oud Provinciaal Overste, Pater [naam].

1.2. Op 4 december 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Geraads, voornoemd. Voorts was aanwezig de partner van klager, mevrouw [naam] en de vertrouwenspersoon van klager, mevrouw [naam].

Namens de Conferentie van de Vlaamse en Nederlandse Provincie van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus is verschenen de heer [naam], Overste van de Priesters van het Heilige Hart van Jezus, bijgestaan door mr. Baetens.

2. De klacht

2.1. Klager is als kind van nog geen één jaar uit huis geplaatst, aangezien zijn alleenstaande moeder niet voor hem kon zorgen. Door de Raad voor de Kinderbescherming is klager in een internaat geplaatst. Klager heeft in verschillende internaten en pleeggezinnen

zaaknummer 2010 T 243

verbleven. Van [jaar] tot [jaar], ongeveer vanaf zijn veertiende tot aan zijn zestiende levensjaar, verbleef klager in Huize [naam] te [plaats].

Tijdens zijn verblijf in [naam] ging klager vrijwel iedere woensdag en zaterdag naar aangeklaagde, die daar destijds werkzaam was in de schoenmakerij. Aangeklaagde was een vaderfiguur voor klager en klager had behoefte aan een aai over de bol. Klager zocht bij aangeklaagde genegenheid en geborgenheid.

Het seksueel misbruik is begonnen nadat klager zich tot aangeklaagde wendde omdat er vocht uit zijn geslachtsdeel was gekomen; klager wist niet wat het was en dacht dat hij ziek was. Voor klager was aangeklaagde een vertrouwenspersoon bij wie hij met zijn vragen terecht kon. Aangeklaagde legde klager uit dat hij een zaadlozing had gehad en dat dat normaal was. Aangeklaagde vertelde klager dat hij hem seksuele voorlichting zou geven. Aangeklaagde deed de gulp van klager open en bekeek en betastte vervolgens het geslachtsdeel van klager en masturbeerde klager tot hij wederom een zaadlozing had. Voor klager was dit pijnlijk. Omdat klager met aangeklaagde een vertrouwensband had bleef klager aangeklaagde iedere woensdag en zaterdag bezoeken.

Tijdens die bezoeken vond telkens weer het misbruik plaats. Klager werd door aangeklaagde gemasturbeerd en oraal bevredigd. Klager moest ook aangeklaagde masturberen en oraal bevredigen. De ene keer bestond het misbruik uit wederzijds masturberen; de andere keer uit wederzijdse orale seks. Klager vond het heel vies. Ook moest klager met aangeklaagde tongzoenen.

Om ervoor te zorgen dat niemand binnen kon komen deed aangeklaagde de schuif op de deur van de schoenmakerij dicht. Klager werd tegen de machine achter de deur aangedrukt.

Het misbruik heeft ongeveer een half jaar geduurd. Klager voelt zich schuldig omdat hij, ondanks het misbruik, aangeklaagde bleef bezoeken. Klager vond het leuk om de schoenen te poetsen met de schoenborstelmachine. Klager had het gevoel dat hij een vertrouwensband met aangeklaagde had. Bovendien werd klager door aangeklaagde beloond met een gulden of iets extra's.

Klager moest op zijn zestiende verjaardag plotseling weg. Hij weet niet precies waarom, maar beschrijft zichzelf als een moeilijk persoon.

2.2. Klager is zeer ernstig beschadigd geraakt door het seksueel misbruik. Klager beschrijft zichzelf als iemand die schuw is en veel onrust voelt in zijn lijf. Hij heeft veel moeite met het contact maken met anderen en hen vertrouwen. Vanaf zijn achttiende levensjaar heeft klager een Wajong-uitkering ontvangen. Klager kon geen baan houden; hij heeft 42 of 43 verschillende banen gehad. Klager heeft er moeite mee als mensen fysiek of emotioneel te dicht bij hem komen.

Rond zijn achttiende/negentiende levensjaar heeft klager een zelfmoordpoging gedaan. Na het innemen van medicijnen is hij van het dak gesprongen. Klager heeft een half jaar in coma gelegen. Aanleiding voor de zelfmoordpoging was het feit dat de medekamerbewoners van klager zijn dossier van de Raad voor de Kinderbescherming hadden gelezen.

Klager heeft eind jaren '70 over het misbruik gesproken met een groepsleider, de heer [naam], tijdens zijn verblijf in internaat [naam] in [plaats] waar hij na zijn vertrek uit [naam] verbleef. Klager heeft vergeefs getracht contact te zoeken met de heer [naam] die nog in leven zou moeten zijn. Later heeft klager over het misbruik verteld aan een behandelend psycholoog die inmiddels is overleden. Klager heeft zijn toevlucht genomen tot alcohol. Thans wordt klager begeleid door een vertrouwenspersoon, mevrouw [naam].

2.3. Klager acht het van belang zijn verhaal te kunnen vertellen. Klager hoopt op erkenning van hetgeen hem is aangedaan. Klager vindt het belangrijk dat de buitenwereld weet heeft van wat er op [naam] gebeurde en hoopt dat ook anderen, die misbruikt zijn, met hun verhaal naar buiten durven te komen na kennisneming van het relaas van klager.

3. Reactie op het klaagschrift

3.1. Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Namens de Overste heeft mr. Baetens gesteld dat uit de beschikbare gegevens met overtuiging kan worden aangenomen dat aangeklaagde in de periode [jaar - jaar] inderdaad als schoenmaker werkzaam was in [naam]. In de periode 2011 is samen met de commissie Deetman uitvoerig archiefonderzoek verricht, welk onderzoek geen concrete aanwijzingen opleverde voor door aangeklaagde gepleegd misbruik. Wel was inmiddels sprake van vier meldingen bij de commissie Deetman tegen aangeklaagde, waarvan er één (2010T063H) heeft geleid tot een gegrondverklaring. Mr. Baetens bevestigt dat er steunbewijs voor de klacht van klager aanwezig is, doch meent hij dat dit niet automatisch tot de conclusie kan leiden dat daarmee de klacht van klager ook gegrond is. Voor een overtuigende onderbouwing van de klacht van klager zouden verklaringen van een groepsleider of psycholoog van groot belang kunnen zijn.

3.2. Met nadruk merkt mr. Baetens op dat het gestelde in zijn reactie zich richt op een meer formele bewijswaardering en het zeker niet betekent dat klager niet oprecht zou zijn in de beschrijving van zijn beleving.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.- K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfendertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager in de periode van ongeveer twee jaar dat hij in [naam] woonde frequent door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Dit misbruik bestond onder meer uit het moeten dulden van tongzoenen en het wederzijds masturberen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke en gedetailleerde wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld: De door klager voor het eerst ervaren zaadlozing, het verzoek om hulp van klager (die meende dat hij ziek was) bij aangeklaagde, die voor hem een vertrouwenspersoon was, het op verzoek van aangeklaagde tonen van zijn geslachtsdeel door klager, de “seksuele voorlichting” die aangeklaagde vervolgens gaf om klager te laten zien wanneer “dat vocht” eruit kwam, gevolgd door het door aangeklaagde veelvuldig gepleegde seksueel misbruik. Daarnaast ondersteunt de gegrond verklaarde klacht

zaaknummer 2010 T 243

van de heer [naam] (2010T063) de verklaring van klager. De heer [naam] heeft verklaard over meerdere malen “tegen hem oprijden” door aangeklaagde terwijl hij tegen de machines werd gedrukt. Bovendien wordt het verhaal van klager ondersteund door de verklaring ter zitting van mevrouw [naam], zijn vertrouwenspersoon. Zij heeft verklaard dat zij, na elkaar en buiten elkaars afwezigheid, zowel met de heer [naam] als met klager heeft gesproken, die beiden, afzonderlijk van elkaar, op gedetailleerde wijze vertelden over het seksueel misbruik door aangeklaagde. Voorts beschreven zij beiden, eveneens op gedetailleerde wijze, de ruimte van de schoenmakerij, de machines en de schuif op de deur.

Daarenboven is bij navraag gebleken dat bij de Commissie Deetman meldingen bekend zijn ten aanzien van aangeklaagde anders dan die van klager.

Klager heeft verklaard dat het seksueel misbruik naast het dulden van het tongzoenen en het wederzijds masturberen eveneens bestond uit het wederzijds oraal bevredigen. Ook ten aanzien van de orale seksuele handelingen is de verklaring van klager als zeer oprecht overgekomen. Voor die gedragingen is echter onvoldoende steunbewijs gevonden, zodat de klacht van klager, wat dit betreft, niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 14 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een persoon in wie hij vertrouwen mocht hebben.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Conferentie van de Vlaamse en Nederlandse Provincie van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren als hiervoor is bedoeld, het misbruik te erkennen en nogmaals oprecht spijt te betuigen voor het leed dat klager is aangedaan.

Dit advies is vastgesteld op 8 januari 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem en drs. A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.